

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Cum să prăznuim pomenirea Marelui Andrei?

„Telegraful Român“ (Nr. 91, 25 August, 7 Sept. 1909) are ca primarticol: „Un cuvînt către preoțime! (Pentru sărbarea amintirii Marelui Andrei Șaguna)“, în care un preot finăr ne spune că abia o lună ne mai desparte de terminul satorit pentru sărbătoarea plănuită întru amintirea celor 100 de ani dela nașterea celui măi mare Arhieru al nostru. Pentru o deamnă și impunătoare manifestare de pioasă amintire lansează ideea, că cu ocazia întrunirii Congresului național-bisericesc, pelîngă „sărbătoarea oficială“ ce o va înjgheba Măritul Congres, să se măi facă următoarele:

1) Înainte de data întrunirii congresului din bunăvreme să fie convocate toate conferențele preoțești tractuale, cari între agendele conferențelor obișnuite să facă obiect de discuție arangearea unei demne sărbări cu caracter preoțesc.

2) La un dat fix să se oblige toți preoții a sluji parastas pentru odihna sufletului Marelui Andrei, și a ține cu acel prilej cuvîntări poporului asupra vieții și mai ales a faptelor sale...

3) Conferențele preoțești să numiască din sinul lrr 2—3 reprezentanți, cari, împreună cu toți ciți vor ținea să fie de față,

să se întruniască la centrul mitropoliei într'un congres preoțesc în vremea ținerii congresului național-bisericesc la o dată fixă cu un program satorit cu bună chibzuință, ca pe această cale să se aducă cel măi demn prinos amintirii omului, care trebuie să fie un ideal veșnic luminos pentru orcare preot.

În timpul din urmă, cînd s'au ridicat și cuvinte de hulă la adresa celui măi mare și măi desăvîrșit Arhieru al nostru, frumoasele idei „cari frămîntă un suflet tînăr“ le salutăm cu drag. Nu ne putem împăca, însă, numai cu aceste idei chiar și de ele ar deveni fapte. Pentruca să facem să străbată până și în cea măi umilă colibă din capul satului amintirea Marelui Arhieru, și pentru a vesti prin căldura cuvîntului viața lui neprihănită, cum și faptele lui mărețe și izbăvitoare, nu e de ajuns numai o sărbare de orcefel.

Vremurile în cari trăim ne fac să uităm de cele înalte. Sărbările „oficiale“ proiectate, cum și propunerile de măi sus au menirea de a prăznuți numai memoria omului derînd. Dar sînt „figuri mari“, ideale, desăvîrșite. Înțelegem relativ desăvîrșite, întrucît îi este dată omului puțința de a se ridica la un înalt grad de desăvîrșire omească. Absolut desăvîrșit nu e decît Tatăl ceresc. Ear Fiul Omului, absolut desăvîrșit, n'a fost decît Celce a fost cuadevărât Fiul lui Dumnezeu: Fiul teslarului din Nazaret. Dintre ceice au călcat

pe urmele lui, au fost mulți cari s'au avîntat până la cel măi înalt grad de perfecție.

Lumea veche păgînă a venerat pe oamenii idealii ca pe niște senize; ear creștinătatea le-a zis sfinți, și în cinstea lor s'au creat imnuri de laudă și s'au arangeat prăznuiri mari. Orcum am considera noi, modernisții de azi, lumea veche, în sărbările lor vedem ridicîndu-se la suprafață idealul. Vremurile de azi însă nu sînt prielnice pentru înălțarea sufletelor spre ideale, pentru sărbătorirea oamenilor idealii. Sufletele noastre sînt încătușate de materialism, privirile plecate spre țărîna din care este zidit corpul, ear nu îndreptate spre cele înalte, spre cele ideale, spre cele spirituale și dumnezeeești.

Au fost și sînt în lume oameni idealii, oameni în al căror suflet locuște deplinătatea dumnezeirii. Toate popoarele și-au avut pe Mesia al lor. Unul singur a devenit Mesia al tuturor. Moise, Ilie, Isaia și Ieremia al Jidovilor; Budha al Inzilor; Solon și Licurg al Grecilor; Alexandru al Macedonienilor; Iuliu Cezar, și Traianul Romanilor; Ioan Gură-de-aur al bisericii răsăritene, Augustin al Bisericii apusene, Bonifatie și Luther al Germanilor; Sava al Sirbilor; Mircea, Ștefan, Mihaî, Iacob Stamate și Veniamin Costache al Românilor; etc. etc. — sînt figuri mărețe ale Istoriei Universale, pe cari posteritatea, din adîncă venerație, le-a încununat cu legende, preamărînd și în acest chip pe omul ideal și desăvîrșit.

FOILETON.

Frica.

De Al. Gh. Doinaru.

Domnul Paraschivescu, subdirector la Ministerul Domeniilor, e om ca de treizeci de ani, scurt, slăbănog și cu ficălie rară. Vorbește repede, nervos, și e totdeauna gata să se supere. Nu fusese însurat niciodată, nici n'a știut ce este viața liniștită de familie.

Făcuse patru clase de gimnaziu în țară, în opt ani, apoi l-a luat în armată, de unde s'a liberat la vîrstă de douăzecișipatru de ani. Chiar în toamna liberării lui a putut să intre copist la Ministerul Domeniilor.

Peste vreo doî ani a căzut pe dînsul, ca din senin, o moștenire de vreo șapte mii de lei, dela o mătușă îndepărtată.

Ar fi murit, poate, copist, sau celmult impiegat în Ministerul Domeniilor, dacă moștenirea nu i-ar fi dat prilejul unui altfel de viitor.

Deci eată-l într-o bună zi cu două cufere mari la gară, gata de plecare în Bruxela. Ce-a făcut, ce-a dres, cum s'a învățit, nimeni nu știe; dar Paraschivescu s'a întors în țară, lpeste șase luni, cu o diplomă de doctor în drept și fără niciun ban în buzunar.

Și-a pus tablă de avocat la poartă și a început să aștepte clienți, ca orcare doctor în drept, clienți cari nu-l căutau deloc, cari îi înconjurau casa, cari nici nu voiau să știe cine

este doctorul Paraschivescu, însfirșit, niște clienți pe cari nu i-a putut vedea niciodată.

Atunci a bătut de nou la poarta Ministerului de Domenii, însă nu cu pretenția de-a căpăta o slujbă de copist, căci nu măi era absolvent a patru clase de liceu, ci cu pretențiile unui doctor în drept din străinătate.

Chiar în anul acela, pe ziua de 1 April, l-au numit, nici măi mult nici măi puțin, decît subdirector.

— „Da, m'a numit subdirector, spunea, vesel, Paraschivescu; dar mi-a făgăduit ministrul că, la ceadintăi vacanță de director, voi fi înaintat.

Era în expresia feței lui Paraschivescu acea mindrie, fără măsură, care s'ar putea vedea pe fața unui pungaș ajuns judecător de instrucție. Simțea că, prin ajutorul cunoștințelor lui, slujba de impiegat ar fi fost îndestulătoare; dar măi simțea că era doctor în drept din Bruxela și, prin urmare, față de asemenea titlu, un subdirectorat într'un minister era tot ce poate fi măi binemeritat și drept în același timp.

Paraschivescu, însă, era un fricos și jumătate. Nu se temea de lupi, nici de urși, nici de tigri, dacă ar fi trăit asemenea animale în țara românească; dar îi era frică de fiecare om cu care dădea mîna, de fiecare funcționar care era în legătură cu dînsul. Își închipuia că unul îi pîndia postul de subdirector, că altul îl săpa pedelaturii, că altul îi va critica la gazetă activitatea, că altul, însfirșit, îl vorbia tot de rău ministrului. Nu, Paraschivescu nu era bolnav de mania per-

secuției; dar își temea postul de subdirector, cum își teme un bărbat gelos nevasta.

Intr'o zi, într'un cerc de cucoane, Paraschivescu s'a lăudat că are atîta trecere la ministru, încît ar putea să numiască pe orcine.

— Imi pare bine, d-le Paraschivescu, că ai atîta trecere, spuse o doamnă tînără, cu care vorbea atunci. Am să te rog să-mi faci și mie un serviciu. Am un văr student, care n'are nicio ocupație. Te rog fă-mi ceva pentru el, și numește-l măcar copist, acolo, în direcție la d-ta.

— „Cu cea măi mare plăcere“, a respuns d-l Paraschivescu, însemnîndu-și pe-un carnet numele studentului.

Două săptămîni s'a gîndit subdirectorul la felul cum și-ar putea ținea cuvîntul.

Însfirșit, a găsit soluția. A făcut un raport către ministru, prin care se plîngea „că domnul Ionescu Gheorghe, copist în această direcție, nu lucrează și nu execută ordinele pe cari i-le dau“.

„Dreptacea, vă rog, d-le ministru, să binevoiiți a dispune destituirea lui, recomandîndu-vă, în același timp, pe domnul Ion Gheorghescu, student în drept“.

Ministrul nici n'a citit raportul, a pus rezoluția: „se aprobă“, și a trecut măi departe cu iscălirea hîrtilor.

Ionescu Gheorghe a primit vestea cu indignare și a părăsit ministerul fără să măi stea mult la vorbă.

— „Las' că te 'nvăț eu minte, domnule subdirector! a spus cînd a ieșit din cancelaria

Toate neamurile din lume au știut să glorie și să sărbătorească într'un mod ideal pe oamenii lor idealii; numai noi nu.

Biserica română ortodoxă de dincoaci de Carpați n'a avut un arhiereu mai mare, mai ideal și mai desăvârșit decât *Andrei Șaguna*. Cuvine-se dară că și pomenirea lui să fie deamă de El. Pentru glorificarea lui Biserica Ortodoxă Română din Transilvania și Ungaria trebuie să-și dea *cea mai mare cinste ce o poate da Biserica creștină* oamenilor idealii.

Om desăvârșit tradus în limba bisericească însemnează: **Sfânt**. Numele lui Șaguna a străbătut „până și în cea mai umilă colibă din capul satului”. Posteritatea se prosternă cu venerație în fața glorioasei figurii a Marelui Andrei. *El este un sfânt în conștiința poporului*. Biserica n'are decât să vestiască *urbi et orbi*, că *Marele Andrei este un sfânt*; ear prăznuirea ce are de gând s'o facă, are să culmineze în aceasta. Aceasta ar fi adevărata prăznuire ideală a pomenirii lui, deamă de bărbatul care *desăvârșit a fost până la cea din urmă resuflare a lui*, deamă de *Spiritul lui* care *veghiază asupra Bisericii noastre*.

Toate popoarele creștine și-au glorificat în acest chip pe bărbații mari ai lor *idealizându-i*. Sîrbi au canonizat pe Sava, pe Simeon și pe alții, Rușii pe Vladimir, Germanii catolici pe Bonifatie, Ungurii pe Ștefan și Ladislau, chiar și Germanii protestanții au canonizat pe Luther al lor sărbîndu-l la 11 Novembre. Numai noi Români, cari am avut atîția bărbați mari, n'am aflat de bine să venerăm măcar pe unul în acest chip ideal. Acum ne este dată ocazia. S'o facem. Toate celelalte feluri de sărbătorire a *celui mai mare și mai desăvârșit Arhiereu al nostru* se întunecă în fața acestui fel de **idealizare**. Toate monumentele de marmoră sau de metal ce le-am ridicat Marelui Andrei, vor peri; toate celelalte sărbări ce le-am săvîrșit, le va șterge cursul vremii; — dar pîn'la sfîrșitul veacurilor va dăinui monumentul ce-l va ridica Biserica Marelui Andrei decretînd, pe ziua de 16 Iunie, sărbătoarea: *Pomenirea Sfîntului și Marelui Arhiepiscop și Mitropolit Andrei*.

lui Paraschivescu. Deacum voi mîncă pe socoteala dumitale!...”

La amează, Ionescu s'a dus la birtul unde mîncă subdirectorul și s'a așezat la o masă, alături de Paraschivescu.

A mîncat repede, și-a pus pălăria în cap, apoi a chemat chelnerul și, arătînd cu degetul spre Paraschivescu, spuse:

— „Dumnealui plătește masa”.

Subdirectorul a ridicat ochii și a răspuns scurt:

— „Da, eu plătesc!”

Același lucru s'a întîmplat seara, adouazi, atreiază, apatrază.

Acinciază, la minister, un șef de birou a auzit următoarea convorbire la telefon:

— „Domnul Ministru de...?”

— „.....”

— „Aici Paraschivescu.”

— „.....”

— „N'avem niciun loc vacant aici; dar nu cred că l-am putea lăsa pe dinafară, fiindcă familia lui ne-a dat cel mai mare concurs la ultimele alegeri.”

— „.....”

— „Bine! Foarte bine! Vă mulțumesc, d-le ministru și vă rămîn recunoscător. Dar cînd să vie la d-voastră?”

— „.....”

— „Chiar poimîne? Pe ziua de 1 Marte?”

— „.....”

— „Vă mulțumesc! Vă mulțumesc, d-le ministru”.

După două zile toate ziarele au publicat

Biblia gotică.

Wilhelm Streitberg a publicat tot ce a rămas din Biblia lui Ulfilas. S'a folosit de manuscrisul scris cu litere de aur și de argint pe pergament vâpsit porfiriu, păstrat la univesitatea din Upsala, adus de generalul Königsmark la 1648 dela Hradschin. E o parte mare din traducerea în limba gotică a Bibliei. S'a tipărit întîiadată la 1665. Apoi în veacul al 18-lea și al 19-lea s'au mai aflat bucăți în Italia și Germania. Au mai ieșit și alte ediții mai complete, dar cea care cuprinde tot materialul cunoscut e a lui Streitberg.

S'a folosit foarte mult de cercetările lui W. Braun, care anî de zile s'a luptat să scoată la lumină un manuscris pe pergament, ras și acoperit cu altă scriere. Braun a scos tot ce se putea scoate din Codicele ambrosian din Milan.

Textul lui Streitberg e tot ce se poate mai complet și mai corect. Pelîngă textul gotic, a dat pe cel grecesc de pe care a tradus Ulfilas, precum și alte texte, chiar și latinești, de cari s'a slujit Ulfilas.

Cercetările lui Lagarde au arătat, că Ulfilas a avut înainte versiunea lui Lucian. Ulfilas a trăit în veacul al 4-lea, dar textul dela Upsala e o copie din al 5-lea. Unde a avut mai multe copii din felurite timpuri și locuri, Streitberg le-a dat pe toate.

Pelîngă Biblie, Streitberg, a mai publicat o filcuierea evangheliei lui Ioan, binecunoscută din 1906 din lucrarea lui Ditrich. Apoi a dat un calendar gotic, descoperit de Achelis, precum și iscălituri gotice din documente dela Neapole și Arezzo și bucăți din scrierile lui Alcuin.

IGIENĂ.

Rostul pînei ca hrană.

Credința că pînea e hrana cea mai de neapărată trebuință și că poate înlocui pe toate celelalte, e veche și respîndită. O găsim și în rugăciunea *Tatăl nostru*: „Pînea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi”.

Jumătate din pînea este scrobeală (amidon), o treime apă, ear materia albuminoasă 7 la sută sub formă de gluten, din care se fac macaroanele.

Orcă hrană, pedeoparte, ne aduce materiile cari ard în mușchii și'n măruntele noastre, prefăcîndu-se în muncă și căldură, ear pedealtăparte, ne dă materiile albuminoide cari înlocuiesc țeseturile noastre, cari ard și ele mereu.

Hrană trebuie să ne mai dea și unele materiile minerale ca: var, potasiu, sodiu, etc. — fără de cari viața nu poate dăinui.

E adevărat că, la urma urmei, toate lucrurile de hrană ard, dar nu toate ard la fel de repede și nici nu dau totatîta căldură.

mișcarea. D-nul Paraschivescu ședea tolănit în birou și citia:

„Domnul Ionescu Gheorghe a fost numit împiegat definitiv clasa III-a”.

Și un zîmbet de bucurie flutura pe buzele subdirectorului. Fruntea încrețită începuse să se însenineze.

Ca niciodată, se simțea par'că mai stăpîn pe subdirecția lui.

Acasă, dupăce și-a lăpadat pardesiul, a început să scoată un revolver dintr'un buzunar, boxul din altul și un stilet din buzunarul secret al surtucului.

Apoi a dormit o noapte liniștită după opt zile de trudă și de insomnie.

Îi vr'un blăstăm.

Atîta morcișag în sat...
Și moarcea aia cfe gîngieșce,
Că eri trif morț s'or îngropat,
Și astădz iară izvoneșce!

A noastră ltege iccă-i bună,
Așa și 'n carce cică-i scris,
Și d'aia barim cît-o lună
Să fim și iar' d'atîta plîns!

Că dă postî tot am postî,
Nici la săracî nimic n'am dat;
Dă slastă binîe i-am păzît —
Că pră păsîmî — îi păcat.

Alquier arată că 100 de grame de unt dau căldură cît 183 de grame de scrobeală (amidon), apoi vine brînză (Gruyère), cu 87; macaroanele cu 85; orezul, cu 84; lîntea, cu 82; pînea albă, cu 62; carnea de vită, cu 45; ouăle, cu 36; scrumbiile, cu 18; cartofii, cu 16; laptele, cu 16; vinul roșu, cu 14; spanacul, cu 6. Așadar, ca izvor de căldură, pînea vine după unt, brînză, macaroane și lîntea, dar înainte de carne, ouă, scrumbie. Decî e hrană foarte de seamă.

În privința materiilor azotate stă în frunte brînză (Gruyère) cu 27.43 la sută, apoi lîntea cu 20.40, carnea de vită cu 14.47, ouăle cu 12.24, macaroanele cu 10.46, scrumbiile cu 10.26, orezul cu 7.19, pînea albă cu 7.94, laptele cu 3.28, spanacul cu 2.18, cartofii cu 1.32, untul cu 0.74. Așadar ca hrană reparatoare a perderilor suferite de celulele noastre, pînea vine după legumele uscate, carne, ouă și macaroane.

Însă nu e neapărat de folos să înghițim multe materii azotate, căci hidrocarbonatele (scrobeala, zahărurile, grăsimile) arzînd se prefac în apă și acid carbonic — nevătămătoare. Dimpotrîv, albuminoidele arzînd dau materii otrăvitoare, ca urea, acidul uric și altele. Se știe că un om ca să trăiască, să munciască și să fie sănătos, are nevoie, pe zi, de un kilogram de albumină și 10 de hidrocarbonate la kilogramul de greutate. În macaroane, vedem aproape această proporție; în pînea e ceva mai mică, 7 la sută; în lapte, 3 la sută; în cartofii, 1 la sută; în orez e 11 la sută, în ouă 12 la sută, în carne 14 și în lîntea 20 la sută. Decî pînea are proporția normală de azot și bate hrănilile de origine animală.

Hrănilile trebuie să le asemănăm nu sub starea crudă, negătîta, ci așa cum sînt cînd le mîncăm. Astfel, pînea dă cu 25 la sută mai puțînă căldură decît orezul crud, dar orezul ferbînd soarbe apă de trei ori cît trage el. Vedem, prin urmare, că ar trebui să mîncăm 200 de gr. de orez fert, ca se ne dea atîta căldură cît 50 de grame de pînea. Macaroanele sorb de două ori atîta apă cît trag; lîntea uscată, cît cîntărește; cartofii, 1/4; ouăle, untul, brînză, zahărul, le mîncăm crude. Carnea la fript, perde 1/3 pînă la 1/2 din greutate. Țînînd seamă da această împrejurare, pînea e în frunte ca izvor de căldură (62), apoi vin carnea cu 60, lîntea cu 41, macaroanele cu 29, etc. Decî pînea, avînd în vedere mîncările sub formă în care le înghițim, stă în frunte.

Maî e ceva: e mai lesne de mîncat 100 de grame de lapte decît 70 gr. de macaroane, căci acestea umplu cu vîrf o farfurie. Pînea și din acest punct de vedere stă la mijloc.

Pe urmă, din fasole mistuim 80 la sută din materiile azotate, din carne 97 la sută, din pînea 84 la sută, din cele hidrocarbonate 97 la sută. Apoi trebuie să ținem seamă și de munca trebuitoare în stomac spre a mistui cutare sau

Copilul mîeu cînd să scula,
Cîerea fâlia dă mălai,
Cu miere toată o mîncă,
Măi trăbuia ș'alta să-i tai.

Să șci că 'n taină ce trugeșci,
Dăstulie li-am dăscîntat Ieu,
Și liacu tot nu-l nimereshci,
Dă nu vre bunu Dumniedzau.

La toț îi „Au Doamnie” în casă,
Pră unge-s copilaș d'ai micî;
Că beceșugu greu nu-i lasă
Să crească, s'ajungă voinicî.

Și cum nu mor, cum să nu plîng,
Ieu cîtă-i dziua nu măi tac;
Și tot cîe-i bun, cîe gogie strîng —
Pomană trăbuie să fac.

Și, vai, cît mis îo dă săracă,
Că îngropaî un trîndăfir,
Tată-su 'n cătanîe plîfacă;
Cum oi trăi, mă mir-pomir.

Bolfeșniț râlfe, blăstămace
Copii ni-i zmîncîesc din mîni.
Îi plîns și jâlîe 'n mulce sace
Dă alîe noășce dă rumîni.

„Cursura”, și cu „măgăriața”,
Dar și d' „arsoare” rău mă cem,
Baș așcea măi rău stîng viața;
Cum dzîc, băgsama-i — vr'un blăstăm!

Ilie Crăciunel.

cutare fel de hrană. Pînea neapărat cere secreție de sucuri mai mare și muncă mai multă. Însă pînea e hrana cea mai eficientă; ca să înlocuim pînea de o coroană ne-ar trebui macaroane de 1 cor. 83, cartofi de 1.85, unt de 2.80, linte de 2.85, lapte de 2.88, scrumbii de 4.98, gruyère de 5.70, ouă de 6.35, carne de 9.93, spanac de 10 cor.

Încheerea: Subt forma subt care o mîncăm, pînea e mîncarea cea mai hrănitoare. Are albuminoide aproape cît trebuie; ne repară perderile celulelor și arde. Se mistue mai anevoe și cere muncă mai multă decît carnea; dar lasă mai puține otrăvuri. Are mărime și stare potrivită, merge cu orice bucate, face poftă de mîncare și e mai eficientă decît orice altă hrană. Decît la oamnei cu stomac sănătos e hrana de căpetenie.

Neapărat, tot ce s'a zis despre pîne se poate spune și despre porumb subt formă de mămăligă sau de pîne de mălai. Cercetările făcute în America au arătat că porumbul bine uscat și bine păstrat poate sta alături cu grîul.

ECONOMIE.

Hrănirea puilor.

Puilor ieșiți din găoace, în ziua dintii nu trebuie să le dăm demîncare, pentru că pipota lor nedezvoltată nu poate mistui (măcina) încă hrana. Începînd din a doua sau a treia zi, le dăm ouă tocate bine și muiate în lapte fert, la cari adăugăm după putință și făină de oase ca să-și întărească picioarele. Le mai putem da și urluială de cucuruz mai măruntă și mălai mărunt curățit de coajă. După două săptămîni, li-se dă brînză de vacă sau urluială de cucuruz muiată în apă. Urluiala de cucuruz la început să fie mai fină, apoi cu timpul tot mai mare măcinată. După trei săptămîni putem hrăni puil cu cartofi ferți sparți mărunt și amestecați cu verdețuri sau cu bucăți mărunt de carne. Cînd puil sînt de 6 săptămîni, le putem da grăuțe întregi. O hrană foarte bună pentru puil este floarea soarelui și hrișca.

La început puil nu pot mîncă mult deodată, deaceia e bine ca mîncarea să fie totdeauna înaintea lor, dar așezată într'un vas pe care nu-l pot murdări. Dacă ținem puil într'un loc închis, trebuie să le dăm demîncare de cincori pe zi; ear dacă-î ținem într'un loc mai spațios, ajunge dacă le dăm de mîncare de trei ori pe zi.

CRONICA.

Sfințirea frumoasei biserici din Cacova se va face prin P. S. S. episcopul Aradului la 27 Septembrie (10 Oct. n.) c. cu care ocazie se va ține tot acolo și adunarea generală a învățătorilor ort. rom. din dieceza Caransebeșului. Detalii vom da în numărul viitor.

Deputatul Dr. Alexandru Vaida Voevod se va stabili în vara viitoare ca medic balnear la Karlsbad, în locul regretatului Dr. T. Mera.

Membrii Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului, cari au cărți imprumutate din biblioteca centrală a Reuniunii, sînt provocați să le restituie încă înainte de adunarea generală.

Societatea pentru fond de teatru român își va ține adunarea generală la Alba-Iulia în zilele de 6/19 și 7/20 Septembrie.

La Iam a fost ales vicenotarul Traian Prevaritură. Felicitări!

Duminecă la 26 Septembrie n. se va face, cu obicinuitele festivități, sfințirea steagului coriștilor români din Ocna-de-fer (Vaskö).

Societatea agronomică a comitatului Caraș-Severin aranjează premieri de vite la 17 Octobrie n. în Cacova și în cursul lunii Noembrie în Făget.

Distinsul publicist Ion Rusu-Ștrianu, stabilindu-se la București, a abdicat din postul său de director al „Tribunei” din Arad.

La Biserica-albă se va instala un motor electric, care va circula deocamdată numai până la pădurița Rudolfsheim de pe malul Nerei.

Mine, Duminecă, se cunună la Nicolinț teologul Romul Popovici din Onorici cu d-șoara Alexandrina Mogoș din Nicolinț. Felicitări!

La 6 Septembrie st. nou, într'o ceartă pentru avere, Ion Pîrvulescu din Teregova a omorît pe fratele său lancu, tăindu-l cu cuțitul. Ce face lăcomia?!

Milionarul american Dr. Blakeley a fost călcat la Pittsburg de un automobil și a murit la moment. Șoferul automobilului, un negru, a fost arestat și acuzat de omor.

La Ticvanul-mare s'a săvîrșit erî alegerea de primar în locul omorîtului Timotei Stanimir. A fost ales agronomul Teodor Stoicu.

În biserica gr. or. rom. din Biserica-albă a fost introdusă lumină electrică prin „nașul” bisericii din ăstan: evlaviosul Aurel Berceanu.

La școala civilă de băeți din localitate a scăzut numărul elevilor români. Atragem luarea aminte a autorităților noastre bis. asupra ordinațiunii ministeriale mai nouă, prin care s'a redus ținerea sărbătorilor gr. or. de peste an.

Cercul Picardi, care dă reprezentații atît de reușite aici în Oravița, are înadevăr puteri excelente. Luptele internaționale ale atleților mărșec aliuente. Rezultatul final îl vom comunica în numărul viitor.

Premierea membrilor societății de tir din localitate s'a făcut Duminecă în prezența unui public imens. Biruința societăților germani din Biserica albă, a fost aclamată frenetic prin puternice strigări de „Hoch”.

Sașii din Sibii au sărbătorit în mod solemn aniversarea de 1900 ani a luptei din pădurea teutoburgică, întimplată în zilele 9 și 10 Septembrie ale anului 9 după nașterea lui Christos, cînd cetele Teutonilor, conduse de Arminius, au nimicit legiunile romane conduse de Quintilius Varus.

La Pincota s'a deschis la 1 Septembrie a. c. o școala pentru Țiganii.

Locuitorul din Crișma, Rusalin Șerban, păzitor la drumul de fer industrial al firmei Winkler, a fost omorît de tren pe linia Cîreșă — Poiana-Mărul.

Publicistul Sidney Low constată în revista „Nineteenth Century Magazine”, că oamenii geniali, și indeosebi literații, nu trebuie să se însoare. Aproape toți oamenii mari n'au avut noroc în familia lor, pentru că natura însași grijește ca globul pămîntesc să nu fie prea populat cu genii.

Cărțile de citire (I. II. III.) de Ioan Popescu au fost aprobate de ministrul reg. ung. de culte cu datul de 10 August a. c. Nr. 72038.

Săptămîna trecută, Marți noaptea, s'a deslăntuit un vior îngrozitor asupra României. Toate liniile de telegraf și telefon au fost stricate. Bucureștiul a ajuns formal subt apă. La Constanța uraganul a dărîmat un șopron subt care erau adăpostiți 600 de rezerviști dela regimentul 12 Călărăși; unul a rămas mort pe loc, mulți au fost răniți.

Din povestirile lui Mihaï Sadoveanu au apărut traduceri în mai toate limbile europene. Revista „La semaine littéraire” din Geneva publică, într'unul din numerele sale din urmă, o traducere a povestirii „Istoria unei pălării”, scrisă de nuvelistul român mult apreciat.

În clasa a opta a gimnaziului din Blaj au fost primiți 68 de elevi.

La Petrovasela a încetat din viață octogenarul Savu Pența.

Înginerul român Vlaicu, aplicat la fabrica Opper din Frankfurt, a construit un aeroplan model propriu, care bate orice model de pîn'acum.

Un medic englez a constată, că dacă un om se irită pentru ceva, el produce o cantitate superfluă de energie fizică și spirituală care-î face rău fizicește; și a găsit că remediul cel mai bun este să-și descarce inima ocărînd zdravăn pe cineva, ca furia să dispară.

La Lugoj vreo 50 de neofiți anabapțiști au fost botezați în Timiș, în cîntece de psalmi, decît „episcopul pocăit” dela Arad. Unde duce nepăsarea Bisericii?!

Din „Neamul Românesc” (19 Aug.): „... Profesorii de licee, gimnazii și institutorii, precum și preoții, nu se îngrijesc să înalte morală pături de jos, a celorce trăesc în cea mai adîncă neștiință și cel mai negru întunec al minții și sufletului... Însă va începe măcar de acum înainte vremea muncii? Vedeam vom cursuri de seară, bibliotecă poporale, predici moralisatoare prin biserici și multe alte înfăptuiri al mijloacelor de cultivare a minții și sufletului...? Așteptăm, totuși, învierea din viața cea moartă a tuturor celor chemați la propovăduirea culturii și moralei”.

Toți cei 44 de inși, osîndiți pentru complicitate la răzvrătirea din Cernova, au fost amnestiați.

Ministerul reg. ung. de comerț a dat ordin direcțiilor de poștă și telegraf de a se inmanua conștiențios telegramele sosite. Întîrzierile nejustificate se amenință cu pedepse aspre.

La școala civilă de băeți din localitate se deschide în anul școlar curent un curs de desen și pictură pe seama domnișoarelor cari au cercetat vreo școală civilă sau altă școală de aceeași categorie, cum și pentru cari cercetează de prezent școala civilă de fete din localitate. Cursul va fi împărțit în două despărțăminte: începătoare și progresiste. Orele de instrucție: Mercuria dela 2-4 d. a. cînd la școala civilă de băeți sînt ferii. Doritoarele de a participa la acest curs să-și trimită înștiințările la adresa subscrișului. Ludovic Müller, profesor de desen, pictor.

În balonul lui Zeppelin a făcut o călătorie și regele Saxoniei împreună cu Zeppelin și cu personalul de serviciu al balonului. Zborul a durat dela 8:45 ore dimineața până la 1:50 ore d. a.

Secretarul „Asociațiunii”, Octavian Goga, și-a dat dimisia din acest post.

La mănăstirea Plescan, delingă S. Petersburg (Rusia), poliția a descoperit orgiile de noapte ale călugărilor, la cari luau parte și maicele. Ce să facă „bieții oameni”, dacă n'au delucru?

Luni, la 7 Septembrie, se va sărba la Călugăreni aniversarea victoriei repurtate de Mihaï Viteazul asupra Turcilor la Vadul dela Călugăreni.

Acționarilor băncii „Plugarul” din Cacova, cari își vor achita până la finea anului curent întreg restul după acțiunile signate din emisia III., li-se vor libera acțiunile noi, după cari se va beneficia și pe anul de gestiune 1910 minimum 5%.

Trei rolouri mari pentru uși, nou-nouțe, sînt de vânzare la proprietarul Aurel Berceanu din Biserica-albă.

Farmacia „La Sf. Gheorghe” Adolf Gross, peste drum de prăvălia Rudolf Goldstein.

Atragem atențiunea doritorilor de a învăța limba franceză, că profesoara Anne Marie Arthaud care dă instrucție de franceză s'a stabilit definitiv în orașelul nostru.

Poșta Redacțiunii.

Jurist. „Domnișorii de azi” în numărul viitor. I. G. Așteptăm continuarea!
I. B. Cerem răgaz, până îi vine rîndul.

Poșta Administrațiunii.

Izv. Somogy-Inke. Primit 8 cor. Mai restăți 4 cor. pentru jumătatea a doua a anului curent. Abonamentul e a se plăti înainte.

Editor proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

America!

Plecarea: din Havre în fiecare Sâmbătă.
din Wiena în fiecare Marți.

◆ Linia franceză. ◆

Bilete de tren americane pentru oricare stațiune cu prețurile originale.
Informațiuni gratuite și franco numai prin Linia franceză.

Wien IV., Wiedner Gürtel Nr. 16.

15-6 A se observa precis adresa!

„SENTINELA“

instituit de economii și credit
ca societate pe acții

în Satul-nou (Réva-Ujfalu)

efectuește toate operațiunile de bancă și primește depuneri spre fructificare cu 5% interese, plătind institutul și darea de 10% după interese. La cerere se trimit deponenților și cecuri poștali cu cari se trimit bani fără a plăti porto la poștă.

Direcțiunea.

Marele circ Picardi

joacă puțină vreme și aici în Oravița.

Banca de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1863, primește asigurări de viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

informațiuni la Direcțiune în Sibii, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de ai noștri de toată încrederea.

„PLUGARUL“

societate pe acții din Cacova

x-9

dă

5-6%

și plătește și darea după depuneri. Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6-7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigуреază vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

A apărut:

Bocetele românești

I. Poezia populară română

de Dr. Iosif Popoviciu, profesor

— Prețul 80 fileră. —

Se poate căpăta la Tipografia „Progresul“ în Oravița.

A n u n ț.

Cele mai bune, mai moderne și
mai durabile

ghete și cizme

numai la mine se pot căpăta. În magazinul meu am tot felul de ghetе, lucrate exclusiv în atelierul meu.

După comande pregătesc ghetе americane, vînătorești, ortopede și alte feluri de ghetе.

Prețuri solide și moderate.

x-14

Cu stimă

BENEDICT CSONGĂR

== Oravița. ==

În Secaș e de vinzare, în condițiuni favorabile,

o casă de locuit,

acomodată și pentru negustorie.

A se întreba la proprietarul Aurel Berceanu în Biserica-albă (Fehértemplom, 3-1 oră la Administrația noastră.

La

Tipografia „Progresul“

== în Oravița ==

se pot comanda

totfelul de tipărituri bisericești, școlare, advocațiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efectuează:

acții, cupoane, losuri pentru loterii

lucrate toate cu gust.

➡ Nădăjduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. ➡